

ניסוי זני עגבניות אביב במנהרות עבירות, תחנת יאיר 2016

עדי סויסה, שלי גנץ – שירות ההדרכה והמקצוע, משרד החקלאות ופיתוח הכפר
רבקה אופנבך, רמי גולן, יורם צביאלי, אורן בר לבן, יניב בן פלאי, אבי אושרוביץ, נאוה פיטשון – מו"פ ערבה
תיכונה וצפונית תמר

כתובת המחברת: adisuisa@arava.co.il

תקציר

בשנים האחרונות חלה ירידה ברמת היבולים בגידול העגבנייה בארץ, וזאת בעקבות טובמו וירוס חדש שתוקף את הצמחים ומועבר ע"י מגע. חקלאים רבים בערבה רואים פוטנציאל בגידול מחזור קצר של עגבניות מסיימות, אשר אינו דורש השקעה רבה של כוח אדם, שכן, בגידול זה לא נדרשים טיפולי הדליה. באגרוטכניקת גידול פשוטה זו ניתן לנצל את תנאי האקלים השוררים בערבה בחורף, לייצור עגבניות אביב בהשקעה מינימלית. ניסוי זני עגבנייה מסיימים נשתל (3.2.16) בתחנת יאיר ב- 2 מנהרות עבירות. הניסוי כלל 4 זנים בעלי פרי עגול ו 2 זנים מטיפוס רומא.

מבין טיפוסים הרומא לא היה הבדל מובהק ביבול הכללי והאיכותי. משקל הפרי היה קטן מהצפוי בשני הזנים. הזן גלילאה (הזרע סידס) סבל משחור פיטם ברמה גבוהה ביחס לזן 8551 (א.ב. זרעים). שלושת הזנים העגולים: חנית, סמדר ועופרי (הזרע סידס) כללו פירות איכותיים בלבד. הזנים חנית וסמדר היו בעלי יבול כללי ואיכותי גבוה באופן מובהק ביחס לשני הזנים הנוספים בניסוי. כל הזנים העגולים היו בעלי פרי קטן מהצפוי, ללא הבדל מובהק במשקל הפרי הממוצע. לעומת טיפוסים הרומא, הזנים העגולים לא סבלו כלל משחור פיטם.

עקב תקלה טכנית הופסק הניסוי טרם זמנו. מומלץ לחזור על ניסוי זה פעם נוספת, ולהשתמש בזנים עמידים בלבד לוירוס צהבון האמיר, על מנת לאפשר פתיחת פתחים ואורור משופר במבנה ובכך לשמור על טמפי נוחות יותר לחנטה ללא סיכון להינגעות בוירוס.

מבוא

בשנים האחרונות חלה ירידה ברמת היבולים בגידול העגבנייה בארץ, וזאת בעקבות טובמו וירוס חדש שתוקף את הצמחים ומועבר ע"י מגע. חקלאים רבים בערבה רואים פוטנציאל בגידול מחזור קצר של עגבניות מסיימות, אשר אינו דורש השקעה רבה של כוח אדם, שכן, בגידול זה לא נדרשים טיפולי הדליה. באגרוטכניקת גידול פשוטה זו ניתן לנצל את תנאי האקלים השוררים בערבה בחורף, לייצור עגבניות אביב בהשקעה מינימלית. ניסוי זה בא להשוות בין זני עגבנייה מסיימים בגידול אביבי במנהרה עבירה.

שיטות וחומרים

ניסוי זני עגבנייה מסיימים נשתל (3.2.16) בתחנת יאיר ב- 2 מנהרות עבירות ברוחב 6.40 מטר מכוסות פלסטיק. בכל מנהרה 3 ערוגות, בכל ערוגה שלוחה אחת של טפטוף כל 20 ס"מ. המרחק בין השתילים 60 ס"מ. לכל זן 4 חזרות, כל חזרה כללה 10 צמחים. הצמחים הודלו בהדליה ספרדית. חורים לאורור המבנה נפתחו בפלסטיק בהדרגה בהתאם לטמפי והלחות שנמדדו במבנה, עד הסרת הכיסוי לחלוטין. השקיה, דישון וטיפול הגנת הצומח ניתנו בהתאם לצורך ולפי המלצות שה"מ. הניסוי כלל 4 זנים בעלי פרי עגול ו 2 זנים מטיפוס רומא (טבלה 1). קטיפ הפירות החל ב- 2.5.16, 89 ימים משתילה.

טבלה 1 : זני הניסוי

זן	חברה	עמידויות	משקל פרי (גרם)
טיפוס עגול			
חנית	הזרע סידס	IR: Mi, Mj, TYLCV, Lt, TSWV	HR: Vd, Fol (race 1, 2), ToMV
סמדר	הזרע סידס	IR: Mi, Mj, TYLCV, TSWV	HR: Vd, Fol (race 1, 2), ToMV
עופרי	הזרע סידס	IR: TYLCV	HR: Vd, Fol (race 1, 2)
8565	א.ב. זרעים	ToMV:0-2 / ToTV / Fol:0,1 / Va:0 / Vd:0 , TYLCV	
טיפוס רומא			
גלילאה	הזרע סידס	IR: Mi, Mj, SI, TSWV	HR: Vd, Fol (race 1,2), ToMV, Ps
8551	א.ב. זרעים	ToMV:0-2 / ToTV / Fol:0-1 / Va:0 / Vd:0 , TYLCV / Ma / Mi / Mj	

תוצאות

מבין טיפוסים הרומא לא היה הבדל מובהק ביבול הכללי והאיכותי (טבלה 2). משקל הפרי היה קטן מהצפוי בשני הזנים. הזן גלילאה (הזרע סידס) סבל משחור פיטם ברמה גבוהה ביחס לזן 8551 (א.ב. זרעים). שלושת הזנים העגולים: חנית, סמדר ועופרי (הזרע סידס) כללו פירות איכותיים בלבד. הזנים חנית וסמדר היו בעלי יבול כללי ואיכותי גבוה באופן מובהק ביחס לשני הזנים הנוספים בניסוי. כל הזנים העגולים היו בעלי פרי קטן מהצפוי, ללא הבדל מובהק במשקל הפרי הממוצע. הזנים העגולים לא סבלו משחור פיטם.

טבלה 2 : מרכיבי היבול ואיכות הפרי

זן	חברת זרעים	טיפוס	יבול (ק"ג למ"ר)			%	גרם	יבול (ק"ג למ"ר)	
			כללי	סוג א	סוג ב			משקל פרי בודד	שחור פיטם
8551	א.ב. זרעים	רומא	3.8 ± 0.7	3.6 ± 0.6	0.2 ± 0.2	96 ± 3	76 ± 11	0.0 ± 0.0	0.2 ± 0.2
גלילאה	הזרע סידס	רומא	4.4 ± 0.8	4.1 ± 0.9	0.3 ± 0.1	93 ± 3	87 ± 7	0.3 ± 0.1	0.0 ± 0.0
8565	א.ב. זרעים	עגול	2.0 ± 0.8	1.9 ± 0.7	0.2 ± 0.1	94 ± 2	115 ± 9	0.0 ± 0.0	0.1 ± 0.1
חנית	הזרע סידס	עגול	4.3 ± 1.4	4.3 ± 1.4	0.0 ± 0.0	100 ± 0	111 ± 9	0.0 ± 0.0	0.0 ± 0.0
סמדר	הזרע סידס	עגול	3.3 ± 1.2	3.3 ± 1.2	0.0 ± 0.0	100 ± 0	138 ± 19	0.0 ± 0.0	0.0 ± 0.0
עופרי	הזרע סידס	עגול	2.7 ± 1.0	2.7 ± 1.0	0.0 ± 0.0	99 ± 1	113 ± 10	0.0 ± 0.0	0.0 ± 0.0

סיכום ומסקנות

בשל תקלה בניסוי הקטיפים הופסקו לפני התאריך המתוכנן. מוצע לחזור על ניסוי זה פעם נוספת. יש להשתמש בזנים עמידים בלבד לוירוס צהבון האמיר, על מנת לאפשר פתיחת פתחים ואוורור משופר במבנה ובכך לשמור על טמפי נוחות יותר לחנטה ללא סיכון להינגעות בוירוס.

תודות

תודה למועצת הצמחים ולקק"ל על עזרתם במימון הניסוי. אננו מודים לחברות הזרעים א.ב. זרעים והזרע סידס על תרומת הזרעים לניסוי.